

34(094.5)
(487.1)

~~423~~

1942 год.
Београд.

Поштарина плаћена.

Год. XIX НОВИ САД 15. X. 1939. Број 10

Годишња претплата Д. 120. Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIX

1939

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ
СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

ШТ. **Никола Пахоруков, инсп. Мин. Правде**
Београд.

Садржај: 264 Платни налог. — 265 Обнова. — 266 Земљорадничко уверење. — 267 Недостатак пуномоћи — 268 Застарни рок по Чз. — 269 Нападање даровања по наследницима. — 270 Наставно извршење — 271 Забележба о забрани отуђивања и оптерећења. — 272 Оправдање. — 273 Отказни рок намештеника. Преузимање особља. — 274 Право ортака. — 275 Питање ранга пореза у стечају. — 276 Забрана употреба докторске титуле. — 277 Надлежност редовног суда (накнада штете из уговора о замени добровољачких земаља). — 278 Извршење ради обезбеђења. — 279 Парница по §-у 168 Извр. поступка. — 280 Трошак неуспеле молбе ради укњижења заложног права. Солидарна одговорност сувласника радње. Искључен рекурс против два једнака закључка. — 281 Решавање о доселости права власништва аграрних земаља. — 282 Одузимање очинске власти. — 283 Кажњавање адвоката глобом. — 284 Уговорни поштар. — 285 Овлашћење за вођење парнице. — 286 Повлачење тужбе. — 287 Оцена мишљења вештака. Крив. пресуда Намера није чињеничко питање. — 288 Више заступника и рок за правни лек. — 289 Пословођа није странка, већ сведок. — 290 Кад је давање менице: плаћање. — 291 Реегзекуција.

Шк. б. еп/373

Мала збирка судске праксе.

Св. 1 Судска пракса из брачног права	-	-	-	Динара 10
Св. 2 Судска пракса из брачно-имовног права	-	-	-	Динара 10
Св. 3 Судска пракса из наследног права I. део	-	-	-	Динара 10

Могу се добити код Уредништва овог листа.

264.

Ако је у поступку о платним налозима (по зак. чл. 1: 1911) молба да се изда платни налог, поднесена пре ступања на снагу новог Грпп., а контрадикција поднесена благовремено тек после ступања на снагу новог Грпп. — за даљи поступак имају се примењивати прописи новог Грпп. По томе закону пак ревизија се има предати код 1 степ. суда, а погрешно код призивнога суда поднесена ревизија има се одбацити по службеној дужности тим пре, што враћање ревизије 1. ст. суду, не би имало сврхе, с обзиром, што је рок за улагање ревизије већ протекао.

(Кс. у Новом Саду, Рек. 123-1939)

265.

За примену прописа из тач. 11 §-а 563 (стр.) Грпп. као основица за обнову могу послужити докази у погледу чињеница, које у основној парници нису утврђене ни узете у судску оцену.

(Ас. у Новом Саду, Пл. 23-1936.)

Апелациони суд у Новом Саду, као ревизиони суд ревизиону молбу туженога одбија и обавезује туженога да плати тужитељу на руке његовог правозаступника у име ревизионих трошкова износ од 450 динара, у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: Ревизиона молба туженикова, да је призивни суд повредио формалне правне прописе својом одлуком у питању, имали места тужби ради обнове спора, неоснована је из ових разлога:

Истина, да је у основној парници била од стране тужитеља изнесена чињеница да су иза оставиље остале некретнине у вредности од 85 770 динара, које чине стечено имање оставиљино, — али ова чињеница није била од стране суда у пресуди у основној парници уопште ни утврђена ни узета у оцену, а ово је за примену прописа

т. 11 § 563 зак. чл. I 1911 по својем дејству једнако као да та чињеница није били ни изнесена у основној парници.

Докази, које је обнављач изнео у обновној парници, а на којима се заснива нападнута пресуда обнове парнице, јесу, поред оставинског решења и 3 смотре још и земљ. књ. списи број 6851-1929, 6852-1929 и 4092-1928 којима се нису тужени у основној парници користили, а односе се на битну нову чињеницу: да је тужени наследио оставитељичин стечени иметак.

Тужитељи у обновној парници не износе према томе, само правно питање: да ли потребне трошкове има сносити тужени као наследник стеченог имања или имају сносити тужитељи као наследници иметка од гране, него тужитељи износе и нову чињеницу и нове доказе у смислу т. 11 § 563 зак. чл. I 1911.

Обновна парница је покренута у законском року од 6 месеци из § 567 зак. чл. I: 1911 јер је коначна пресуда основне парнице достављена заступнику тужитеља 29-IX 1934 године, а обновна тужба предана је суду 15-III 1935 године.

Из свих тих разлога ревизиони суд је у смислу I става § 543 зак. чл. I: 1911 донео у меритуму пресуду као у депозитиву.

О трошковима је суђено по прописима IV става § 543 применом I ст. § 508 зак. чл. I: 1911.

У Новом Саду, 22 октобра 1938 године.

* * *

Није довољно да се само наведу нове чињенице, него се морају изнети нови докази. По старом Грпп. нови доказ је: у основној парници пријављен, али не саслушан сведок, тамо приказивана, али не оцењена исправа, у меничним приговорима изнесен и почучен доказ, већ саслушан а сада на нову околност пријављен сведок, ново стручњачко мишљење, парнични списи и т. д. чак и онда, ако је у основној парници ове требало набавити по службеној дужности. Саслушање странке под заклетвом такођер је нов доказ.

* * *

О обнови види: V, 117, — X, 25, 69, 87, — XI, 68, — XII, 18, — XIV, 2, 91, 138, 152, — XV, 74, 103, 104, — XVI, 6, 84, — XVII, 9, 100, — XVIII, 35, 36, 86, 111, 112, 231, — XIX, 94.

266.

Уверење о земљорадничком својству издато од надлежне општине, а приложено још у првостепеном поступку, суд има да респектује све дошле, док се предвиђеним ванпарничким поступком не би утврдило противно. Не може се то уверење обескрепити новим уверењем, приложеним у призивном и ревизијском поступку, јер би то значило исиштивање земљорадничког уверења у оквиру парничног поступка, што би се противило чл. 54 Уредбе о л. в. д.

(Кс. у Новом Саду, Рек. II. 350-938.)

Касациони Суд рекурс тужитеља не уважава, побијани закључак одобрава. Рекурс тужених по службеној дужности одбацује.

Образложење: Тужитељ побија закључак призивног суда због тога што је призивни суд установио земљорадничко својство и заштиту тужених по Уредби о л. в. д. а није узео у томе погледу у обзир општинска уверења које је тужитељ прикључио у призивном поступку и у ревизијском рекурсу, према којима тужени нису заштићени земљорадници те према томе није ни требао да претходи редовном правном путу никакав поступак у смислу Уредбе о замени облигација.

Рекурс тужитељев је неоснован, а побијани закључак призивног суда с обзиром на правилну примену прописа о ликвидацији земљорадничких дугова као и прописа парничног поступка у целини тачан и оправдан.

Утврђена је наиме чињеница, да су тужени још у првостепеном поступку извели уверење о земљорадничком својству од општине С. број 4997-36 од 7 септембра 1936 године као и уверење од 12 јануара 1937 године.

Ова уверења су издата од надлежне општинске власти и иста је суд дужан респектовати све дотле док се предвиђеним ванпарничним поступком не би противно утврдило. Не може се новим уверењима које је тужитељ у призивном и ревизијском поступку прикључио обескредити земљорадничко уверење које је у првостепеном поступку изнето, јер би то значило испитивање земљорадничког уверења у оквиру парничног поступка.

Међутим по чл. 54 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова земљорадничка уверења могу се испитивати једино пред среским судом и то по закону о судском ванпарничном поступку.

Услед изложеног рекурс тужитељев као неоснован није уважен те је побијени закључак из горњих и у њему наведених разлога ваљало потврдити.

Рекурс тужених, који су уложили само против изреке призивног суда о трошковима, ваљало је из службене дужности као недопуштен одбацити. (§ 622 Грпп.)

Нови Сад, 31 марта 1939 године.

267.

Ништаван је поступак и донесене пресуде нижих судова, ако је адвокат без пуномоћи заступао тужитељицу. Овај адвокат се има осудити на сношење парничких трошкова проузрокованих противној странци.

(Кс. у Н. Саду, Н. г. II. 535-34.)

Поводом ревизије тужитељице пресуду призивног и првостепеног суда као и поступак који им је претходио укида као ништавне, тужбу тужитељичну одбија и осуђује Д. Ј. адвоката у В. да плати туженима у име првостепених трошкова 1022 динара и у име призивних трошкова 390— динара све у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: Закључком среског суда у В. од 26 маја 1938 године Бр. П. 1300-1933 позвана је тужитељица пу-

тем правозаступника јој Д. Ј. адвоката у В. дана 7. VI. 1938 године да по наређењу Касационог суда у Новом Саду од 23 маја 1938 године Бр. Г. 535-18-1934 у смислу § а 390 гр. п. п. ручни знак на пуномоћи овери од суда или пак од јавног бележника у року од 10 дани.

Својим поднеском од 24 јула 1938 године број П. 1300-33 известио је Д. Ј. адвокат у В. да је тужитељица пре неколико година умрла те да тако није могуће поменутом судском закључку удовољити.

Како из тога поднеска произлази да се горе поменути недостатак на пуномоћи више уопште не може отклонити, како према томе тужитељица у поступку није била никако заступана јер Д. Ј. адвокат из В. од ње није имао прописно пуномоћије него је у њезино име у својству правозаступника јој неовлаштено поступао кроз све три инстанције то је у смислу § а 108 и §-а 571 од I. бр. 5 те § а 153 Грпп. ваљало решити као у диспозитиву.

Трошак за ревизијски одговор није досуђен, јер је исти касно поднесен.

Нови Сад, 30 септембра 1938 године.

268.

Засторни рок из 78 ст 4 Ч. з не може се применити на шужбе ради накнаде штете почињене од жандарма, јер у томе погледу нема законског наређења, а аналогном примењивању застарних рокова, нема места.

(Стол Седморице у Загребу, Бр. Рев. 171-939.)

Ревизија се не уважава.

Друготужени државни ерар дужан је накнадити тужиоцу трошак ревизионог одговора са 238 дин. 25 п. за 15 дана под извршењем.

Образложење: Друготуженик побија пресуду привног суда из разлога погрешне правне оцене (§ 597 бр. 4 Грпп.), који налази у томе, што привни суд у ствари не примењује застарни рок из § 78 Ч. з. него онај из § 1589 о. г. з.

Ревизија није основана.

Нема ниједног законског прописа, по коме би за старни рок из § 4. з. важио код штета почињених по жандарима, § 78 Ч. з. нормира у свом ставу 4 деветмјесечни застарни рок за тужбе на накнаду штете, коју почини државни службеник трећим лицима незаконитим или неправилним поступком. § 78 Ч. з. налази се у Глави VII која има наслов „Опште одредбе“ и која садржи прописе који се односе према наређењу § 1 ст. 1 Ч. з. само на чиновнике и остале државне службенике грађанскога реда те на службенике поштанско-телеграфске струке и Поштанске штедионице. Наређења § 78 Ч. з. не протеже на жандарме ни став 3 §-а 1 Ч. з. који наређује важност неких наређења Ч. з. за војна лица, а на никоји пропис закона о жандармерији. Не може се стога застарни рок из § 78 ст. 4 Ч. з. применити на тужбе на накнаду штета почињених од жандарма, јер у том погледу нема законског наређења, а аналогном примењивању застарних рокова нема места.

Аналогној примени неког законског наређења на случајеве, на које се оно не односи, може бити места само онда, када за дотичне случајеве нема у закону никаквог наређења. Опћи грађански законик има међутим опћи пропис за застару грађанских тужба (§ 1478 реч. 2 о. г. з.), па стога не може уопће наступити случај, да за коју грађанску сужбу не би био предвиђен застарни рок. За све тужбе, за које нема специјалног застарног рока, мора се применити застарни рок из § 1478 о. г. з. а нема места аналогној примени код тих тужба каквог специјалног застарног рока одређеног за друге случајеве. Опћи грађански законик има надаље у § 1489 специјални застарни рок за све тужбе на накнаду штете, па се тај рок има применити (уместо оног из § 1478) на све тужбе за накнаду штете, уколико није за неке штете одређен посебан рок. Такав посебан рок прописује § 78 Ч. з. за тужбе на накнаду штете почињене по државним службе-

ницима наведеним у 1 ставу § а 1 Ч. з. па се тај рок не може применити на тужбе ради накнаде штете почењене по другима службеницима, него за ове вриједи или прописи дати посебно за њих (као у Закону о државном саобраћајном особљу (§ 80) или пак у помањкању посебног прописа пропис § 1489 о. г. з.

Противи се правилима тумачења закона протезати посебне прописе дате за извесне случајеве на друге случајеве, за које они нису прописани, док постоји опћи пропис, који обухваћа ове друге случајеве § 7 о. г. з. допушта аналогну примену неког законског наређења на случајеве за које оно у закону није дато, само „ако се правни случај не да просудити ни поречима ни по наравском смислу закона“, дакле искључује његову примену, кад се правни случај може решити по закону. Будући да у закону има застарни рок за тужбу на накнаду штете (§ 1439 о. г. з.), нема места за тужбу на накнаду штете почињене по жаодарму применити застарни рок §-а 78 Ч. з., који се односи на штете почињене по државним службеницима наведеним у § 1 ст. 1 ст. 1 Ч. з., међу које не улазе жандарми. Сву одговорност државе за штету почињену по незаконитим или неправилним вршењем службе коју код државног службеника нормира Устав у чл. 18 ст. 3 готово истим речима као и § 78 Ч. з. дакле очито и угледом на ту норму §-а 78 Ч. з. Тамо установљени 9-месечни рок међутим не преузима Устав, па је то још један разлог више, да се он не примени на службенике за које није нормиран.

Није стога пресуда призивног суда основана на погрешној примени закона па се ревизија туженог државног Ерара није могла уважити.

Одлука о трошку ревизионог одговора основана је на §§ 143 и 152 Грпп.

Стол седморице као ревизијски суд.

У Загребу, 7 јуна 1939 године

269.

Даровање може напасти по правилу само дародавац, али ако је овај изјавио још за живота ову своју намеру, или ако га је у нападању спречило намерно дело обдаренога (обдарени је усмртио дародавца), — онда даровање могу напасти не само дародавчеви наследници овлашћени на нужни део, него ма који његови наследници, који би у недостатку поклона били позвани за наслеђивање. Из овога пак излази, да ово право припада сваком наследнику само у погледу онога дела даровног иметка, из којег има право да наследи; дакле нема право на нападање на онај део иметка, које сачињава предмет даровања, али из којег не би био позван да наследи.
(Кс. у Новом Саду, Г. II. 772 935.)

Касациони суд како призив тужитеља тако и призив туженога I реда Ш. Б. одбија, пресуду другостепеног суда одобрава.

Трошкове између тужитеља и туженог I реда Ш. Б. међусобно укида.

Трошкове III степеног поступка установљава за правозаступника тужитељевог др. Л. К. адвоката из Ч, према сопственој странци у износу од 850 динара, а за правозаступника туженог I реда др. В. Р. адвоката у Ч., према сопственој странци у износу од 652 динара.

Разлози: У питању да ли купопродајни уговори приложени под А. Б. и Ц као и изјава која сачињава саставни део уговора под Ц) сачињавају поклон и овај суд прихвата разлоге II степене пресуде. Наводи туженога I реда Ш. Б., да се у најгорем случају мора признати њему право сутецива јер је он радио, он је био господар и био крчмар према томе да је могао стећи куповну цену, не може се примити, јер у доба склапања уговора по установљењу суда тужени I реда није био ни вереник пок. Ђ. Ј., него обичан слуга уз годишњу плату од 50, 60 круна, а иначе приватног имања није имао ни-

каквог. Ово установљење суда није нико напао, те је постало правомоћно. Према томе тужени није био ни господар нити је привређивао за себе.

Правомоћном кривичном пресудом установљено је, да је тужени убио намерно своју жену и да је био при томе при свести, према томе је неоснована жалба туженога да при извршењу дела није био у урачуњљивом стању.

И жалба у погледу трошкова је неоснована. Суд је правилно изрекао да исти терете туженога I реда са разлога које и овај усваја.

Тужитељи се жале против онога дела II степене пресуде којим је изречено да тужитељи као потомци прамдеде и прамбабе пок Ш. Ј. и то по њеној матери имају права само на онај део некретнина, који потиче од ове лозе. Надаље што суд није узео у обзир да они не траже да се на основу пресуде њима непосредно уручи спорни иметак, већ да се тужени I реда Ш. Б. искаже недостојним даровања због убиства своје жене, те да се изрекче, да спорне некретнине чине оставину пок. Ш. Ј.

Наводе, да суд није узео у обзир да је мати пок. Ш. Ј., Ђ. Т. преживела свога мужа Ђ. М., те је стога жена му Ђ. Т. наследила иметак свога мужа Ђ. М., према томе Ш. Ј. цело имање наследила је од своје матере, те према томе побочни наследници Ђ. М. немају никакво право на овај иметак.

Наводе, даље тужитељи да је за даровање, према правним правилима која су важила 1888 године између мужа и жене била потребна јавно бележничка исправа.

Напослетку, наводе и то да се скрбник непознатих наследника Ф. А. придружио њиховој служби, те је већ зато требало судити да све спорне некретнине припадају оставини пок. Ш. Ј.

Ове су жалбе неосноване. Суд је правилно установио, и то није спорно, да мати и отац пок. Ш. Ј. у доба њене смрти већ нису живели, а нису живели ни потомци њихови који би по њиховом праву били позвани да на-

следе имање пок. Ш. Ј. Према томе није од важности за просуђивање овога спора да је отац пок. Ш. Ј. рођ. Ђ. М. Ђ., умро пре своје жене Ђ. Т, јер Ђ. Т. није могла наследити од свог мужа ништа, јер је њихова кћи Ш. Ј. рођ. Ђ. још била жива, па према томе њен отац од ње није ништа наследио, а није наследила ни њена мати, јер је и она умрла без потомака.

Према томе суд је правилно утврдио да на том степену усходних сродника у доба смрти оставитељке није било никога ко ће ју наследити. Услед тога наследство иде на I степен више, а то је на деду и мајку по оцу и на деду и мајку по матери који истина нису били живи у доба смрти Ј. али су живи њихови потомци и по једној и по другој групи који њих претстављају и који наслеђују по њиховом праву. Како су наследници деде и бабе по оцу увучени у ову парницу, а ипак за себе не траже ништа, то тужитељи немају право уместо њих тражити обескрепљење даровног уговора за онај део некретнина, који припада овим наследницима. Против оваког расположења пресуде није се жалио ни скрбник. Тај део пресуде је правомоћан, те је суд правилно изрекво да њима припадају само оне некретнине на које они имају право по матери пок. Ш. Ј.

За призив тужитеља према њиховом адвокату требало је установити у своти од динара 850, а за призив туженога I реда према своме правозаступнику требало је установити од динара 652.

У Новом Саду, 26 јуна 1939 године.

270.

У случају безуспешног извршења ради обезбеђења због мањкања покретних ствари, има места тражењу наставног извршења, а не мора се тражити поновно извршење ради обезбеђења.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 502-33.)

271.

Правна је конзекв. нција постојеће и ваљане забележбе о забрани отуђивања и оптерећивања та, да се на тим некретнинама, на којима је та забележба укњижена, не може дозволити укњижба права залога за потраживања трећег лица против земљишнокњижних власника.
(Кс. у Новом Саду, Вп. 736-1932.)

272.

Странка, која је закаснила на рочиште, не може овај свој изостанак оправдати, ако није употребила најбрже превозно средство, које јој је стајало на расположењу.
(Кс. у Н. Саду, Вп. 506-1934.)

* * *

У овом случају утецатељ је тврдио, да је на призивно рочиште услед закашњења воза закаснио тек са неколико минута и ако је на станици узео фијакер. По стајалишту суда утецатељ је требао узети аутомобил, којим би брже стигао до суднице.

273.

I. Намештенику и ако врши неке послове прокуристe, не припада отказно време за прокуристу, ако није као такав регистрован. — II Код промене власништва и преузимања старог особља, меродавни су нови услови, а не они који су постојали према старом власнику.

(Кс. у Новом Саду, Г. 152-1931)

274.

На покретање парнице ради отштете због украђе-них оваца, овлашћени су и поједини чланови ортаклука.
(Кс. у Новом Саду, 1118-1930.)

275.

Ранг стечајних потраживања према зач. 3 § а 122 Стечајног закона увек решава стечајни суд и онда ако је у питању порез.
(Кс. у Н. Саду, Вп. 256 933.)

276.

Против решења Одбора Адвокатске Коморе, којим се забрањује адвокату употреба докторске тишуле, не може се адвокат жалити на Адвокатско веће Касационог суда, јер ово решење не спада међу она решења, против којих, у смислу §§ 4, 10 и 33 За од 17 марта 1929 године има места жалби на Касациони суд

(Кс. у Новом Саду, Вп. 415-1934.)

277.

Решавање парнице о накнади штете, која потиче из уговора о замени добровољачких земаља, закљученог између добровољаца, као такове у којој се ради о чисто приватно-правном спору, спада у надлежност редовних судова.

(Кс. у Новом Саду, Р. I. 10-1937.)

Касациони суд изриче да је за решавање овог спора надлежан редован суд.

Разлози: Тужитељ је поднео тужбу ради 1010 динара, те у тужби наводи да су они тужени заменили своју добровољачку парцелу; тужитељ је парцелу коју је тако добио од туженог, два пута угарио једанпут нађубрио; како је тужени покварио уговор о замени без икаквог разлога нанео му је тиме штету, то тражи од туженог да буде пресуђен да му плати 359 динара, за два угарења и 225 динара за ђубрење.

Како првостепени тако и призивни суд одбили су у том делу тужитеља са тужбом и поступак обуставили мотивишући то тиме, да ствар не спада у надлежност суда јер да диспонување аграрним парцелама и решавање питања о накнади штете, која извире из промене парцела, спада у надлежност аграрних власти (образложење закључка рекурсног суда)

Тужитељ је поднео молбу 19 IV 1937 среском суду наводећи, да је административна власт и аграрни уред, под бр. 3751-1937 донео одлуку којом је тужбу тужи-

теља по истом предмету одбио из разлога, што решавање тог спора не спада у надлежност аграр. власти већ редовног суда; молио је тужитељ да се сви списи пошаљу Касационом суду који да поводом овог сукоба судова и арминистративних власти донесе одлуку и установи надлежност редовног суда по овом питању.

Аграрна власт — комисија за ликвидацију аграр. реформа — донела је доиста одлуку 8 маја 1937 број 3751, којом је тужитељ са истом тужбом (накнада штете за угарење и ђубрење) одбијен, јер решавање тог спора не спада у надлежност те власти.

Ова је одлука постала правомоћна, како то из дописа аграр. власти сд 28.VI 1938 број 6351-38 излази.

Постоји дакле случај сукоба надлежности између управне власти и редовних судова.

Касациони суд надлежан да у смислу § 104 закона о уређењу редовних судова решава о том сукобу, налази да је за решавање предмета парнице између тужитеља и туженог у конкретном случају надлежан редован суд, јер се ради о чисто приватно-правном спору наиме о накнади почињене штете.

Било је стога решено као у диспозитивном делу овог закључка.

Нови Сад, 28 фебруара 1939 године.

* * *

О добровољцима види: XVII, 89, — XVIII, 165 и XIX, 117, 241.

278.

По ст. 2 § а 323 извршног поступка извршење ради обезбеђења може се дозволити на темељу пресуде потврђене у II. степену, ако је поднесена ревизија, само онда, ако тражилац извршења положи обезбеђење за штету, која би обавезнику могла настати од тог извршења. Ако се странке не споразумеју, суд ће закључком одредити висину и начин обезбеђења (§ 321 од 2). Нема

прописа по коме би тражилац извршења већ у извршном предлогу морао понудити обезбеђење. У оваквом случају суд има претходно да саслуша странке.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 193-938.)

Касациони суд услед рекурса тражиоца извршења укида закључак како рекурсног тако и првостепеног суда и ствар враћа првостепеном суду на даљи поступак.

Образложење: У смислу § 323 став 2 новог извршног закона извршење ради обезбеђења може се дозволити на темељу пресуде, потврђене у другом степену, ако је поднесена ревизија, само онда ако тражилац извршења положи обезбеђење за штету која би обавезнику могла настати од тог извршења.

У смислу § 321 ст. 2 извршн. поступника, ако се странке не споразуму, суд ће закључком, којим дозвољава извршење ради обезбеђења по свом слободном уверењу одредити висину и начин обезбеђења, те се не може ни започети са провођењем извршења док се не положи одређено обезбеђење.

Извршни поступак пак не прописује, да сам тражилац извршења у извршном предлогу мора понудити обезбеђење како нетачно наводи рекурсни суд у закључку којим је преиначио првостепени закључак и извршни предлог одбио.

Према томе пошто тражилац извршења није исказао, да се је са извршеником гледе висине и начина обезбеђења споразумео, имао је првостепени суд саслушати претходно обе странке и тада одлучити о висини и начину обезбеђења, закључком којим извршење дозвољава.

Ваљало је стога поводом рекурса тражиоца извршења против другостепеног закључка оба нижестепена закључка по § 621 Грпп укинута и ствар вратити првостепеном суду на надлежни поступак у горњем правцу.

Нови Сад, 10 фебруара 1939 године.

279.

Право на тужби по §-у 168 извршног поступка не могу имати она лица, која имају само облигаторни правни основ за стицање стварног права. Вангрунтовном власнику припада право на горњу тужбу само онда, ако је у поседу такве исправе, на основу које је у могућности да даде сровести грунтовно укњижење свога права.
(Кс. у Новом Саду, С Рев. 884-938.)

Касациони суд ревизиону молбу тужитеља одбија и осуђује их да туженој, на руке правосаступника јој, плате у име ревизионих трошкова, у року од 15 дана под претњом оврхе 1915 динара.

Из разлога: Жалба тужитеља да је Апелациони суд повредио правне прописе није основана. Пресуда Апелационог суда, којом се тужитељи са тужбама одбијају основана је на закону, али не из оних разлога које истиче Апелациони суд, него из разлога које овде даје Касациони суд. У см. 1 ст. §-а 168 Зак. чл. LX. из године 1881, треће лице, које се оврхом, вођеном на некретнине осећа повређено у својим стварним правима може код земљишнокњижне власти тражити да се некретнине испод оврхе изузму. У см., пак, пленарне куријалне децизије број 55, треће лице, које је стекло право власништва на некретнинама пре него што је оврховодитељ стекао овршно заложно право, може против оврховодитеља покренути тужбу на основу § а 168 Зак. чл. LX. из године 1881, иако његово стечено право није грунтовно укњижено. Из прописа §-а 168 да тужбу може покренути само такво треће лице, које се осећа повређено у својим стварним правима, као и из расположења Куријалне децизије да то треће лице мора да је стекло право власништва; даље из образложења децизије у којем се истиче право власништва које је ститељ пропустио да грунтовно укњижи, односно није дао укњижити, излази, право на тужбу у см. §-а 168 старог Извршног поступка

могу имати само она трећа лица, која немају само облигациони правни основ за стицање права која се у том §-у помињу, него која су у исто време у поседу такве исправе, на основу које су у могућности да у сваком тренутку затраже и спроведу и грунтовно укњижење права која су стекли. У конкретном случају, међутим, тужитељи тужбу оснивају на привременом купопродајном уговору од 12 фебруара 1926 године, у којем не само да нема дозволе продавчеве за грунтовно укњижење права власништва, него се у уговору предвиђају и тачно фиксирају рокови за исплату куповине и изриче да ће се коначан купопродајни уговор имати иставити тек онда, када купци уговореним условима буду у свему одговорили. У недостатку, дакле стеченога стварнога права, како предвиђа § 168 Овршног закона, као и Пленарна кур. децизуја број 55, тужитељи тужбу на основу §-а 168 не могу кретати.

Како са ревизионом молбом нису успели, ваљало је тужитеље осудити да плате трошкове ревизионог поступка у см. §§ а 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, јунија 1939 године.

Види: X, 24, — XIII, 43, и XIX, 156.

280.

I. Странка, која зато није отпутовала у седиште грунтовнице, да се увери о грунтовном стању, јер је противна странка изречно изјавила, да допична некретнина стоји на њезином имену, не може се сматрати, да је пропустила дужну пажњу, па је с тога овлашћена, да од противне странке тражи трошкове за молбу ради укњижења заложног права, коју је суд одбио зато, што противна странка није грунтовни власник те некретнине. — II. Они, који заједнички купе радњу, солидарно одговарају за куповну цену. — III. У погледу ненадлежности суда, против два једнака закључка није допуштен даљи рекурс. Кс, у Н. Саду, Рев. II. 277-1935

Касациони суд ревизију тужених делимично уважава и пресуду призивног суда делимично преиначује тако да по призивном суду досуђену своту снижава на 5334 дин.

Осуђује тужене да тужитељима плати у име трошкова ревизискога поступка, у року од 15 дана под претњом оврхе, солидарно, 305 динара.

Разлози: Тужитељи су у тужби навели, да им тужени према приложеној обвезници дугују 5000 динара, са 6% камате од 11 фебруара 1934 године. Сем тога дугују им у име трошкова укњижена права залога своту од 518 динара. Тужени су у обвезници навели бројеве граунтовних уложака у којима су наводно уписане некретнине на којима је требала бити спроведена укњижба хипотекарног заложног права у корист тужитеља. Када су тужитељи, међутим, затражили укњижбу, испоставило се да те некретнине не стоје на имену тужених, услед чега је граунтовна власт молбу ради укњижења права залога одбила. Зато су тужитељи тражили да се тужени осуде да су им солидарно дужни платити своту од 5518 дин., са 6% камата од 11 фебруара 1934 године и парничне трошкове.

Тужени су дигли приговор ненадлежности, јер да нису могли бити утужени код Среског суда у С. упркос томе да је у обвезници тај суд предвиђен као надлежан, јер је према пропису §-а 101 Грпп. било потребно да тај споразум и тужитељи потпишу, што они нису учинили. У меритуму су приговорили да за дуг не одговарају солидарно, јер о солидарности у обвезници нема помена; да не одговарају за своту од 518 динара, јер кривица терети тужитеље што се пре подношења молбе гр. власти нису уверили да ли некретнине стоје на њиховом имену; приговарали су и висини своте од 518 динара, као и камати која би се могла рачунати тек од 1 априла 1934 године, јер је дуг тек онда био платив

Првостепени суд, Срески суд у С., уважаио је тужбу и тужене осудио према тужбеном захтеву. Призивни

суд, Окружни суд у С, одбио је призив тужених и у свему потврдио првостепену пресуду.

Жалба тужених да је призивни суд потврдио правне прописе само је делимично основана. У погледу ненадлежности суда призивни је суд потврдио закључак првостепенога суда, да је С. Срески суд месно надлежан, да у конкретном случају суди, а против таквог потврђујућег закључка другостепенога суда рекурс је у см. §-а 622 Грпп недопуштен. Правилно је изрекао призивни суд да је обавеза тужених солидарна, јер је неспорно да утужена свота од 5000 динара претставља заостатак куповине за фризерску радњу, коју су тужени од тужитеља купили заједнички, те према томе одговарају обоје за цео дуг заједнички т. ј. солидарно, а не по половини. — У погледу, пак, своте од 518 динара ваљало је ревизији тужених дати делимично места и ову снизити, признајући тужитељима у име трошкова за састављање облигације молбу за укњижење и таксу, свега досуђену своту од 334 дин., док их је са вишком ваљало одбити јер нису пружили доказ за то да су сем тих имали још каквих трошкова.

Расположење о трошковима ревизискога поступка оснива се на пропису §§-а 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 15 маја 1939 године.

* * *

Ад II. види: VIII, 56 — XIV, 166, — XVII, 55, 143.

281.

За решавање питања о стицању права власништва путем доселости, у погледу земљишта, које је одвојено за сврхе аграрне реформе, није надлежан редовни суд, него надлежна аграрна власт односно Банска Управа.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 457-937.)

Касациони суд поводом ревизије тужитеља, у погледу Државног Ерара по службеној дужности укида пресуде првостепеног и призивног суда, као и поступке који су

им претходили, тужбу одбацује, и осуђује тужитеље, да плате туженом Државном Ерару у име трошка пред првостепеним судом износ од 576 динара, пред позивним судом износ од 598 динара и пред ревизионим судом износ од 170 динара, у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Образложење: Ревизију пресуде позивног суда тражили су тужитељи.

Касациони суд је поводом ове ревизије нашао да у конкретном случају редовни правни пут није допуштен, те је у смислу § а 571 и § а 40 Грпп. решио као у диспозитиву.

Није спорно наиме, да је у тужби означено земљиште чији је грунтолни сувласник тужени Државни Ерар одлуком Краљевске Банске Управе Дунавске Бановине III Број 45854 од 15-IX 1933 године а на основу §-а 3 Закона о изменама и допунама закона о ликвидацији агр. реформе на великим поседима од 24-VI 1933 те на основу §-а 19 и 20 пом. закона као и §-а 49 закона о банској управи одвојено за сврхе аграрне реформе.

Према томе за решавање питања стицања права власништва путем доселости на овом земљишту није надлежан редовни суд, него надлежна аграрна власт односно Банска Управа (§ 8 закона о ликвидацији аграрне реформе од 19 јула 1931 у вези са §-ом 1 Закона о изменама и допунама од 24 јуна 1933 године).

Пресуде и поступак нижих судова поништио је Касациони суд само у погледу туженог Државног Ерара јер је против тужене општине Б. услед помањкања правног лека са њезине стране већ првостепена пресуда правоснажном постала.

Диспозиција о парничним трошковима заснива се на §-у 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 1 марта 1939 године.

282.

Доношење одлуке о одузимању очинске власти спада у делокруг Окружног суда, означеног у §-у 147 Вп.

(Кс. у Новом Саду, Рек. I. 308 1938.)

Закључак: Рекурс Ж. Р. уважава и укида како побијани закључак рекурсног суда тако и закључак Сирочадског стола Града Б. Ц. и ствар враћа истом сирочадском столу да даље поступи по пропису §-а 179 Закона о ванпарничном поступку.

Разлози: Против одлуке Окружног суда као рекурсног суда у Б. Ц. број III Пл. 401-1938 од 30-VI 1938 г. поднео је Ж. В. рекурс, жали се због повреде закона и то §§ 147 и 179 Вп. чл. 46 ст. 3 Уводног закона.

Ова жалба је основана.

Према ст. 3 чл. 46 Уводног закона за закон о судском ванпарничном поступку прописи трећег дела новог Ванпарничног поступника примењиваће се и на поступак пред властима споменутим у ст. 1 и 2 уколико се по прелазним наређењима из чл. 27 и сл., не би имали примењивати досадашњи прописи. У смислу ст. 1 147 § Вп. одлуку о томе да се оду одузме очинска власт може донети само онај Окружни суд, у чијем се подручју налази Срески суд као старатељски суд, и то на основу образложеног предлога старатељског суда, који ће тај предлог ставити на основу извијаја спроведених у смислу § 179 Вп. Како се § 146 и 179 Вп. налазе у трећем делу Вп. то се имају обзиром на напредречено примењивати прописи овога дела и пред властима у ст. 1 члану 46 ув. закона, т. ј. у конкретном случају пред Сирочадским столовима као старатељским властима. Пошто према напред реченим прописима само спровођење извијаја и стављање предлога спада у делокруг Среског суда, као старатељске власти, то и на подручју Апелационог суда у Новом Саду само овај рад спада у делокруг Сирочадских столова (ст. 1 члан 46 ув. зак.), а доношење одлуке

о одузимању очинске власти спада у делокруг и надлежност Окружног суда означеног у § 147 Вп. Из горе наведених разлога ваљало је рекурс уважити побијане закључке укинати и упутити Сирочадски сто на у § 179 Вп. одређен поступак. Како је плаћање издржавања у тесној вези и зависи у конкретном случају по гласу одлуке Сирочадског стола од одузимања очинске власти то је решавање по том питању настало безпредметним.

Нови Сад, 27 децембра 1938 године.

283.

Кажњавање адвоката глобом у смислу §-а 544 гр п. п. када је ревизиона молба уложена и против другог наређења II. ст. пресуде, очевидно зато, да би се тако изиграло наређење недопустивости ревизионе молбе у плаћању парничког трошка.

(Кс. у Новом Саду, Г. 463-1927.)

Касациони Суд, Б. Одељење у Новом Саду по службеној дужности одбацује ревизиону молбу и странке тужене осуђује солидарно на плаћање новчане глобе од 250 динара, с напоменом да за глобу терети у првом реду одговорност адвоката који је споменути ревизиону молбу сигнирао, а њему припада право регреса према сопственој странци само у том случају, ако је ревизиону молбу уложио на писмено упутство своје странке.

Разлози: Пошто су парничне странке у погледу главног предмета парнице склопиле судску нагоду, па је тужитељица изјавила да одустаје од тужбе осим у погледу парничких трошкова, првостепени суд је у пресуди решавао само о парничким трошковима и тужене првог и другог реда — садашње молиоце ревизије — осудио на плаћање парнички трошкова.

Исто и другостепена пресуда Апелационог Суда, донесена услед призива истих туженика првог и другог реда, потврђујући првостепену пресуду чини расположе

ње само што се тиче парничких трошкова, те осуђује тужене и на снашање трошкова, насталих у призивном поступку.

Ипак ти туженици, мада у смислу другог зач. 521. §-а грађ. парн. поступак против пресуде призивног суда у питању, ко да сноси парнички трошак и у питању количине, ревизији само онда имаде места, ако је ревизија уједно управљена и против другог којег дела пресуде — уложили су ревизиону молбу против пресуде Апелационог Суда, тражећи потпуно укидање трошкова или бар знатно снижење.

Знајући, да је улагање ревизије само у питању парничких трошкова законом несумњиво искључено, молитељ ревизије да би ипак омогућио ревизију жалио се, да је Апелациони Суд — вели — повредио прописе закона о старатељству тиме, што је од стране првостепеног суда горе споменута судска измира, у којој су и неки малољетници заинтересовани, узета на знање пре одобрења надлежног сирочадског стола.

Међутим та ствар, узимање на знање склопљене судске измире, као и наређење да се достави сирочадском столу, то је предмет засебног решења, бр. Г. 324-29-1925 од 8 марта 1927 а против којег решења су исти тужени путем истог садашњег адвоката уложили уток, две 4 априла 1927 године под бр. Г. 3245-35-1925 који је уток међувремено, давно већ и решен од Апелационог Суда под бр. Г. 884-43-1927, те и жалба због споменуте судске измире.

Молитељ ревизије хтео је, дакле, свакако да дође до ревизије ствари упркос тому што је знао да је ова несумњиво законом искључена.

С тога је ваљало поступити у смислу диспозитивног дела овога решења, сходно пропису горе споменутог § а и тужене првог и другог реда као упорне парничаре према околностима парнице и мери показане упорности казнити новчаном глобом и у смислу истог §-а изрећи у

првом реду одговорност адвоката за наплату исте новчане глобе и учинити расположење у погледу права регреса његова према сопственој страни.

У смислу наредбе Министра Правде бр. 39805-И. М. од 8 децембра 1881 године ради наплате горње у корист државног ерара досуђене новчане глобе дужан ће бити првостепени суд кад му ово решење дође, учинити расположење начином споменутим у другом зач. 1. §-а наведене Министарске Наредбе у предмету руковања и убирања новчаних глоба које припадају држ. ерару.

У Новом Саду, дне 29 новембра 1927 године.

284.

Служба намештеника уговорног поштар, који је по закону овлашћен, да намештеника узме као помоћника за вршење свих оних радњи, које по закону врши уговорни поштар, има се сматрати јавном, а допични намештеник државним службеником у смислу § 14 тач 3 Кр. З. Према томе утаја извршена по оваком намештенику, има се квалификовати по одељ. 1 §-а 319 Кр. З.

(Кс. у Новом Саду, Кре. 107-1937).

Касациони суд поводом ревизије држ. тужиоца, изјављене због повреде материјалног закона из § 337 бр. 2 Скрп. поништава претуду окружног суда на основу § 350 бр. 5 Скрп. и ствар упућује истом окружном суду на нови претрес и одлуку.

Решење у погледу осталих правних лекова отклања.

Разлози: Против пресуде окружног суда изјавио је ревизију држ. тужилац због повреде материјалног закона из § 337 бр. 2 Скрп и призив, а оптужена због повреде формалног закона из § 336 бр. 5 и 6 Скрп. због повреде материјалног закона из § 337 бр. 1—3 Скрп. и призив.

Повреду материјалног закона из § 337 бр. 2 Скрп. држ. тужилац налази у томе, што инкриминирано дело

није квалификовано по § 319 одељ. 1 Кр. з. јер и ако оптужена материјално не одговара директно Државном Ерару, оптужена се ипак има сматрати државним службеником у смислу § 14 т. 3 Кр. з. јер је о њеном постављењу после положеног стучног испита извештена Дирекција Пошта и Телеграфа, која је то именовање узела на знање. Оптужена је по правилнику имала право да уговорног поштара замењује у свима стварима, дакле да потписује сваки поштански акт, који са њеним потписом и поштанским жигом има сва обележја јавне исправе.

Према чињеничном стању, наиме како га је установио Окр. суд, а које је меродавно и за овај Касациони суд, оптужена М. К. рођ. Ш. била је намештеница код Л. З. уговорне поштарице поште бр. 2 у Вршцу и да је као таква протуправно присвојила од повереног јој новца своту од 75.000 динара. Питање је сада, како се ово дело има квалификовати, да ли по § 319 од. 1. Кр. з. како је то држав. тужилац тражио, или пак по § 318 од. 1. ст. 1 Кр. з. како је Окр. суд квалификовао. Квалификација дела у конкретном случају зависи од тога, да ли се оптужена има сматрати у смислу § 14 т. 3 Кр. з. држ. службеником, или пак приватним намештеником Л. З. Окр. суд је стао на ово последње становиште, јер да у смислу чл. 12, 19 и 25 Правилника о уговорним државним поштама од 29 октобра 1931 године однос између Државе и уговорног поштара настаје на основу службеног уговора и да је поштар одговоран Држави за сваку штету, која настане његовом кривицом или пак кривицом његових вежбеника или помоћника. Уговорни поштар дакле одговара материјално за дела и пропусти својих намештеника, а ови стоје према њему у приватно правном односу.

Ово правно становиште окр. суда је погрешно, јер је баш из горе споменутог правилника недвојбено, да је Л. З. као уговорна поштарица по закону била овлашћена, да оптужену узме за помоћника за вршење свих оних

радњи, које по закону врши уговорни поштар, те се зато служба оптужене има сматрати јавном, а оптужена државним службеником у смислу § 14 т. з Кр. з. Та околност пак, да уговорни поштар одговара у смислу Правилника за дела и пропусте својих вежбеника и помоћника и да ови стоје према њему у приватно правном односу, регулише само материјалну страну односа између поштара и њених намештеника, а не и службени карактер односно функције тих намештеника према Држави. Самим тим, што уговорни поштар може на основу законског овлашћења да узме помоћника, он пренаша и сав свој делокруг рада на помоћника, када га овај заступа. Према горе изложеном дело оптужене се има квалификовати по § 319 одељ. I. К. з.

Но Касациони суд није могао изрећи пресуду о у ствари на основу § 350 бр. 5 ст. 1 Скрп. јер у пресуди Окр. суда нису установљене остале чињенице, на којима би се по правилној примени закона морала основати пресуда. Наиме из пресуде се не види, које је своте и када утајила оптужена. У пресуди се спомиње да је оптужена утајила дне 13-XII-1934 год. 29 000 динара, касније још 3000 динара, а 4-1-1935 75 000 динара, од које своте је полунила ранији мањак од 32.000 динара, те да је тако починила продужено дело у смислу § 61 Кр. з. и то 4 јануара 1935 године (претпоследњи став у разложима пресуде), док у диспозитиву при крају суд установљава, да је оптужена утајила само своту од 75.000 динара.

Како је од битне важности та околност, које је своте и када утајила оптужена, јер од установљења те околности зависи, да се дело има квалификовати као продужено дело из § 61 Кр. з. или не, то је Касациони суд поводом ревизије држ. тужиоца, изјављене због повреде материјалног закона из § 337 бр. 2 Скрп. а на основу § 350 бр. 5 став последњи Скрп. поништио пресуду Окр. суда, ствар упутио истом окр. суду да одржи нови гл. претрес, на којем ће се расветлити и та околност, које

је своте и када утајила оптужена, па ће према резултату доказног поступка донети нову пресуду имајући у виду одредбу новелираног § 358 одељ II. Скрп.

Обзиром на горњу одлуку сви остали правни лекови су постали беспредметни, те је Касациони суд решавање њихово отклонио.

Нови Сад, 23 јуна 1937 године.

285.

Суд мора у сваком стадију парнице пазити на овлашћење за вођење парнице, а у недостатку таквог овлашћења позвати тужитеља, да у датом му року допринесе потребно овлашћење.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 286-936)

Рекурс уважава, побијани закључак призивнога суда укида и ствар враћа истоме суду на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Разлози: Тужитељ у тужби тужи туженог за дин. 645.17 глав. спп. с наслова остатка закупнине за земљу, коју је тужени држао у закупу.

Поводом призива туженог другостепени суд укинуо је другостепену пресуду и поступак који јој је претходио на основу тачке 5 § 571 Грпп. те закључком тужбу одбацио с разлога што законски заступник тужитељице није поднео посебно овлашћење за вођење парнице према прописима закона о општинама.

Тужитељица напада ревизијом односно рекурсом побијани закључак и наводи да је другостепени суд погрешно када није позвао тужитељицу да недостатак у погледу прописног овлашћења у смислу закона о општинама, исправи. Приложила је уједно препис записника општинског одбора од 14 марта 1936, којим одбор овлашћује опуномоћеника тужиље да поднесе тужбу против туженог ради спорног износа.

Предлаже тужитељица, да се нападнути закључак преиначи и тужби места даде.

Рекурс тужитељице је основан.

Када је првостепени суд пропустио позвати тужитељицу да допринесе потребно овлашћење за вођење парнице у смислу закона о општинама, требао је то учинити позивни суд, поготово када је тужени у свом позиву на ту околност скренуо пажњу. Али и без обзира на позив туженог, та се околност мора у смислу § 107 Грпп. у сваком стадију парнице, дакле и у поступку поводом правних лекова, узети у обзир, те је позивни суд требао дати тужитељици потребан рок, да тај недостатак уклони а пошто то позивни суд није учинио, почињена је ништавост из § 571 т. 5 и 597 тач. 1 Грпп., па је с тога у смислу § 598 дел. 1 Грпп., ваљало позивну пресуду као ништавну укинути и по § 604 Грпп. ствар вратити позивном суду, да позив туженог узме поново у поступак, при чему ће узети у оцену и допринесено накнадно овлашћење за вођење парнице о ком се има и противстранка изјавити, те да даље по закону поступа.

Одлучивање о накнади рекурсних трошкова, оставља се у смислу § 153 предзадња алинеја Грпп., на нову одлуку о самој ствари.

Нови Сад, 29 јануара 1938 године.

286.

Уз пристанак туженога, тужитељ може увек, у сваком стадију парнице повући тужбу.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 166-1935.)

Касациони Суд узима на знање заједничку молбу тужитеља и туженог о повлачењу тужбе тужитеља и парницу обуставља с тим, да су како пресуда окружног суда у П. од 23 септембра 1933, број По 165-1933-9, тако и пресуда Апелационог Суда у Н. од 22 новембра 1934, број Пл. 1703-1933-10, изгубиле своје дејство.

Парнички трошкови се међу странкама узајамно укидају.

Разлози: Како је у заједничкој молби парничних странака тужитељ изјавио, да повлачи своју тужбу с тим, да се сви парнични трошкови међу парничним странкама узајамно укину, и како је тужени ту изјаву тужитеља о повлачењу тужбе узео на знање и пристао да се међу њима у овој парници настали трошкови узајамно укину, то је Касациони суд повлачење тужбе са престанком туженога, сходно пропису §-а 332 гр. п. п., узео на знање и парницу обуставио с тим, да су како првостепена тако и другостепена пресуда изгубиле своје дејство.

Пошто су парничне странке изјавиле, да се у овој парници настали трошкови међу њима узајамно укину, то су исти трошкови међу парничним странкама узајамно укинати.

Нови Сад, 11 новембра 1937 године.

* * *

Види: VIII. 30.

287.

I. При установљењу душевног стања, суд није везан за мишљење вештака. — II. За грађански суд је меродавна само осуђујућа пресуда кривичног суда — III. Намера није чињенично, већ правно питање и као такво може бити предмет ревизије.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 35-938.)

Ревизиона молба тужитељице се уважава, призивна се пресуда мења и тужба уважава, па се брак склопљен између тужитељице и туженог пред матичним звањем у Н. С. 10 августа 1919 разводи на основу § 78 зак. о браку из кривице туженог, те се тужени по § 85 истог закона проглашује кривим.

Малодобна деца Ј., П., М. и Д. смештају се према пропису § 95 истог закона код матере.

Парнични трошкови се не досуђују.

Разлози: Тужитељица је поднела против туженог тужбу ради развода брака на основу § 78 зак. чл. XXXI из 1894 а из разлога што ју је тужени 18 IX 1934 неколико пута ударио чекићем по глави и двапут шкљоцнуо својим револвером.

Против туженог је био поведен кривични поступак ради злочина из § 167 К. з., који је обустављен закључком Окружног суда у Н. С. од 20 августа 1935 г. број Кзп. 689-34 и окривљени упућен на лечење и чување у душевну болницу, јер да је према мишљењу лекарске комисије у време извршеног дела код окривљеног постојало тако душевно растројство, да он није могао схватити природу и значај свога дела.

Првостепени бракоразводни суд својом пресудом од 2.V.1936 број по 236/1935/13 развео је брак на основу § 78 зак. чл. XXXI из 1894 године.

Поводом призива туженог Апелациони суд је ову пресуду променио и тужбу одбио утврдивши као чињеницу, да је тужени у време почињеног дела био душевно болестан, па није могао имати намеру, која је потребна за почињење бракоразводног узрока из § 78 зак. чл. XXXI из 1894 год. а поред тога да с обзиром на начин и средство извођења дела тужени није ни покушао убиство тужитељице, већ јој је само нанео телесне повреде.

Против ове пресуде поднела је ревизиону молбу тужитељице, те напада призивну пресуду наводећи, да су горња образложења у контрадицији.

Ова жалба није основана, јер кад Апелациони суд каже, да није могла постојати намера на убијство због болесног душевног стање; а поред тога да средство и начин извођења дела већ само по себи нису била погодна да неког лише живота, онда ту нема контридикције, већ је изражено тиме то, да би Апелациони суд тужбу одбио и кад не би установио болесно душевно стање туженог.

Но основана је жалба тужитељице гледе питања да

ли је тужени имао намеру да почини дела наведена у § 78 брачног закона.

У § 78 наведеног закона установљена су два брако-разводна узрока: 1) рад о глави брачног друга т. ј настојање, које иде за лишењем живота, те 2) намерно тешко телесно злостављање.

За оба дела мора да постоји намера.

Призивни суд је утврдио као чињеницу, да је тужени био душевно болестан с обзиром на мишљење лекарске комисије од 1-IV-1935, према којем тужени болује од прогресивне парализе услед чега је код њега у време почињања дела постојало тако душавно растројство, да није могао схватити природу и значај свога дела, те обзиром на решење кривичног суда, којим је поступак против туженог обустављен и исти упућен на лечење и чување у душевну болницу.

Но при установљењу душевног стања суд није везан само за мишљење вештака. Он ће то мишљење уважити у колико се слаже и са опажањем суда и у колико га подупиру и друге околности.

За цивилни суд меродавна је само осуђујућа пресуда кривичног суда.

Дело се је збило 18-IX-1934 ујутро.

Тужени је према записнику од 18 IX-1934 који се налази у кривичном спису, још исти дан преслушан код полиције.

Ту он сасвим потавко и логично описује његов живот са женом од венчања до тога дана, па каже и то, да се је дан раније у Београду решио, да дође у Нови Сад да види децу и да се освети жени. Кад је ушао у женин стан затекао ју је где лежи на канабеу, па ју је ударио 2—3 пута чекињем по глави.

После тога је сео на кола, дошао на полицију и пријавио се.

Пред истражним судом према записницима од 21-IX 1934 до 1-X-1934 описује свој живот са женом врло оп-

ширно, но не каже да је дошао да се жени освети, већ да види децу, а жену је почео ударати под утицајем сећања.

Тужени болује од прогресивне парализе, која болест може утицати и на душевно стање, но из горе наведених исказа се види, да у време почињења дела та болест није утицала толико на душевно стање, да он није знао шта ради.

Па како питање намере није чињенично, већ правно питање, то овај суд обзиром на исказ Др. Ј. у записнику од 18 IX-1934 број Кзп. 759 34 да су озледе, које је тужени задао тужи ељици тешке природе, јер је добила потрес мозга установљава, да је описаним делом тужени намерно и тешко злостављао тужитељицу на начин који доводи у опасност телесну неповређеност, у чему је сдржан разлог за развод брака из § 78 зак. о браку.

Приговор туженог, да је пуномоћ адвокату дао само да поднесе призив, али да га није овластио и на заступање преко тога, није основан, јер према § 103 Грпп. пуномоћ дата адвокату важи за сав рад потребан у парници, а не може се ограничити.

Из свих тих разлога ваљало је ревизиону молбу тужитељице уважити и судити као у диспозитиву.

Суд је одредио, да се деца повере на одгој и васпитање код матере, на основу § 95 зак. о браку, јер је тужени према прикљученим кривичним списима још на чувању и лечењу у казненом заводу у Лепоглави; мати имаде иметка и не тражи накнаду издржавања за децу.

Парнични трошкови тужитељици нису досуђени јер их не тражи, а туженоме се досудити нису могли обзиром на § 425 Грпп., јер је парницу изгубио.

Нови Сад, 9 маја 1939 године.

* * *

Ад II. види: XIV. 45. — XVII. 129. XVIII. 87.

288.

Када странка има више правозаступника, рок за предају ревизије има се рачунати од дана уручења оне ме правозаступнику, коме је најраније уручена пресуда кривичног суда; рок ревизије предате по осталим странкиним правозаступницима, којима је пресуда касније уручена, имају се по службеној дужности одбацити, као законом искључене, јер је предајом прве ревизије исцрпљено право странке на предају ревизије.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 395-1938.)

* * *

Ово правило важи у стварима, које се расправљају по новом Грпп, Док по старом Грпп, сваки правозаступник посебно може поднети ревизију, у законском року.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 682-1938.)

У случају прзива предатих од два адвоката посебно, у име исте странке против исте пресуде, ствар се мора ревидирати поводом оба прзива.

(К 5004-915.)

289.

Пословођа није странка, већ сведок, зато не може бити преслушан као странка, него само као сведок.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 395-1938.)

* * *

Види: XVIII. 87. 244.

290.

I. Давање менице само тада има дејство плаћања, ако је то била изречна намера странака. II. Пролонгација менице, само је одлагање плаћања. Онај дужник, који није потписао пролонгациону меницу, одговара на темељу основне менице.

(Кс. у Новом Саду, Рев. I. 552-937.)

291.

Не може се тражити противизвршење и ако је одлука на основу које је одређено и сироведено извршење,

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV НАСЛЕДНО ПРАВО

(Наставак).

281.

Та тестаментарна одредба родитеља, по којој у погледу имовине остављене својој малолетној деци, чине тако располагање — и то било тим изразом „да за случај смрти деце, наступиле у малолетности њиховој“ било тим изразом, да „за случај ако дете умре пре пунолетства или женско дете пре удаје“ — имовина припадне једном именованом трећем лицу, не простире се на нужни део детета; следствено томе до висине вредности. њему тако остављене имовине, која одговара његовом нужном делу, нити се може у опште ограничити право детета да гради тестаменат, нити може послужити сметњом остварења законског наслеђивања, насталог услед смрти детета без тестамена.

Док у погледу оне вредности заоставштине, која прелази нужни део детета, родитељи могу пуном слободом одредити потоњег наследника своме, не само недораслом или дораслом, него и пунолетном детету; и ово њихово располагање, у погледу овога потоњег дела заоставштине искључује право тестирања детета, које је позвано на наследство. (Пл. О. 47).

282.

У случају легата, учињеног у корист више лица заједнички (неподељено), услед испадања једног или другог легатара, део који би припадао на овога, прелази на салегатара. (2545-903).

283.

Воља завештаоца може се остварити и онда, ако његов тестаменат нестане или пропадне без његова делања и пристанка. У оваквом случају факат случајног нестајања или пропадања, као и одржање формалних захтева — ако се то пориче — има да докаже процесуалним доказима странка која се позива на тестаменат. (4672-890).

Шк. д. оп/373

У пажњу гг. претплатницима.

Када отварамо претплату за XIX. годину, саопштавамо, да је претплата за 1939 год. за судове, судије, судијске и адвокатске приправнике Дин. 60—, док за остале претплатнике претплата остаје и даље Дин. 120. Претплата се може слати или на адресу Уредништва или на чековни рачун бр. 51.660.

Умољавамо гг. претплатнике, да нам претплату пошаљу одма у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овим путем поново позивамо оне наше п. претплатнике, који на супрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године — а има их и таквих који 5—8 година нису платили претплату — да то изволе учинити у што краћем року, јер ћемо им иначе морати обуставити даље слање листа, а поред тога остварити своју тражбину судским путем.

Објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1938, и то свако годиште по 100 динара. Судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта — док их још има на складишту могу добити у пола цене.

Нови Сад, 15 октобра 1939 год.

Уредништво „ЗБИРКЕ“
НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.

Власник рачуна Др. Никола Игњатовић, Нови Сад.

